สลก 2730
10 พค 48/9.00 น

บันทึกข้อความ

สบป 3/398
10 พค 48

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เขตตรวจราชการที่ 5 โทร. 0 2282 3611ต่อ 316

ที่ นร 0100.05/ 1922 **วันที่** 25 เมษายน 2548

เรื่อง การกำกับติดตามการปฏิบัติราชการและการดูแลแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

จัดเข้าวาระ 10 พ.ค. 2548

1. **ข้อเท็จจริง**

กระผมได้เดินทางไปติดตามดูแลการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในจังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2548 ที่จังหวัดอ่างทอง เมื่อวันศุกร์ที่ 22 เมษายน 2548 และได้ใช้โอกาสนี้กำกับติดตามการปฏิบัติราชการ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 62/2548 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2548 ซึ่งโดยคำสั่งดังกล่าวได้ให้รองนายกรัฐมนตรีรายงานปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะจากการกำกับติดตาม ต่อนายกรัฐมนตรี กระผมจึงขอรายงานผลการกำกับติดตามในส่วนของจังหวัดอ่างทอง ที่อยู่ในเขตตรวจราชการที่ 4 และจังหวัดชัยนาท และสิงห์บุรี ที่อยู่ในเขตตรวจราชการที่ 5 ไว้ในคราวเดียวกันนี้ด้วย

2. **ผลการดำเนินการ**

2.1 การดูแลแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ในจังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง

2.1.1 จังหวัดชัยนาท

1) ในช่วงที่จังหวัดชัยนาทประสบปัญหาภัยแล้งมากที่สุด คือ เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2548 มีพื้นที่ประสบภัย 229 หมู่บ้าน (46%) 15,098 ครัวเรือน (16%) ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค 16,635 ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรเสียหาย 72,481 ไร่ (6%)

2) การดำเนินการช่วยเหลือเร่งด่วน เป็นเรื่องของการช่วยเหลือน้ำอุปโภคบริโภค และพื้นที่การเกษตรที่หากไม่ได้รับการสูบน้ำช่วยเหลือจะเกิดความเสียหาย นั้นได้มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น โดยการใช้รถน้ำแจกจ่ายน้ำอุปโภคบริโภค ก่อสร้างจุดจ่ายน้ำ เป่าล้างซ่อมแซมและเจาะบ่อบาดาลเพิ่มเติม สำหรับพื้นที่การเกษตร ช่วยเหลือนาข้าว 99,406 ไร่ พืชสวน 600 ไร่

3) ใช้วิธีการบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ โดยในพื้นที่ลุ่มในเขตชลประทานได้ปรับการทำนาเป็นแปลงรวมขนาดใหญ่ และทำนาพร้อมกัน ซึ่งได้ผลดี อยู่ระหว่างการขยายให้คลอบคลุมในพื้นที่เขตชลประทานทั้งหมด สำหรับในที่ดอนได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนจากการปลูกข้าวนาปี ซึ่งใช้น้ำ 1,200 ลบ.ม./ไร่ ให้ผลตอบแทน 850 บาท/ไร่/ปี ไปปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ ซึ่งใช้น้ำเพียง 600 ลบ.ม./ไร่ และให้ผลตอบแทนสูงถึง 4,000 บาท/ไร่/ปี ขณะนี้เปลี่ยนจากข้าวเป็นหญ้าแล้ว 1,657 ไร่ และจะขยายผลต่อไป เนื่องจากหญ้าเลี้ยงสัตว์ยังมีความต้องการสูงมาก

นรพ 561/ [illegible]
25 เพย 48-15.05 [illegible]

4) จากปัญหาที่ประสบภัยแล้งในปีนี้ ทำให้มีครัวเรือนขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคสูงสุดจำนวน 16,635 ครัวเรือน จังหวัดจึงกำหนดเป็นตัวชี้วัดของ อบต. เพื่อให้ทุกครัวเรือนจะมีน้ำบริโภคอุปโภคครบตามเกณฑ์มาตรฐาน จปฐ. ในปี 2549-2550 โดยจัดหาภาชนะเก็บกักน้ำและจัดทำระบบประปาหมู่บ้านให้เพียงพอและครอบคลุม ซึ่งทำให้เชื่อมั่นได้ส่วนหนึ่งว่าในปี 2549-2550 ทุกครัวเรือนในจังหวัดชัยนาทจะไม่ขาดแคลนน้ำบริโภคอุปโภค

5) ในส่วนที่เป็นการแก้ปัญหาระยะปานกลาง และระยะยาว ซึ่งจังหวัดขอรับการสนับสนุนเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง มีจำนวน 8 โครงการ เป็นเงิน 1,019 ล้านบาท ประกอบด้วย โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ 1 แห่ง ศึกษาความเหมาะสมโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำ 2 แห่ง ก่อสร้างโรงสูบน้ำ 1 แห่ง สถานีสูบน้ำ 1 แห่ง ขุดลอกคลองอ่างเก็บน้ำ 6 แห่ง ขุดลอกหนองน้ำและคลองชลประทาน รวมทั้งซื้อเครื่องเป่าล้างบ่อ เพื่อจะบรรเทาปัญหาภัยแล้ง และเพิ่มพื้นที่ชลประทานเพื่อการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2 <u>จังหวัดสิงห์บุรี</u>

1) มีปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ได้มีการจัดตั้งศูนย์แจกจ่ายน้ำประจำหมู่บ้าน 130 แห่ง แจกจ่ายน้ำไปประมาณ 1.8 แสนลิตร นอกจากนี้ ได้มีการซ่อมแซมระบบประปา บ่อบาดาลและภาชนะเก็บกักน้ำเพื่อให้สามารถสำรองน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง

2) พื้นที่ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร มีเพียง 8 หมู่บ้าน ในตำบลดอนสมอ อำเภอท่าช้าง เป็นพื้นที่สวน รวม 785 ไร่ ซึ่งข้อมูลสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสิงห์บุรีเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2548 คาดว่าจะได้รับความเสียหาย

3) ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรเกิดจากเกษตรกรปลูกข้าวเป็นหลัก และปลูกต่อเนื่องตลอดปี ทำให้มีความต้องการใช้น้ำในปริมาณมาก ประกอบกับการจัดสรรน้ำของลุ่มน้ำเจ้าพระยาในปีนี้ไม่เพียงพอกับความต้องการ และพื้นที่ไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่จำเป็นจะต้องมีการกักเก็บน้ำและระบบส่งน้ำ เพื่อแก้ปัญหาระยะปานกลางและระยะยาว โดยจังหวัดสิงห์บุรีขอรับการสนับสนุน รวม 13 โครงการ เป็นเงิน 152,643,300 บาท

2.1.3 <u>จังหวัดอ่างทอง</u>

1) มีปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคไม่มากนัก ได้แจกจ่ายน้ำในพื้นที่ที่ได้รับความเดือดร้อนไปแล้ว 5.78 ล้านลิตร

2) การช่วยเหลือพื้นที่การเกษตร ท้องถิ่นและอำเภอได้จัดเตรียมเครื่องสูบน้ำไว้ 19 เครื่อง เร่งรัดการขุดลอกคูคลอง หนองบึง และเป่าล้างบ่อ ในงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 2 สุพรรณบุรี ได้ช่วยขุดลอกคลองระยะทาง 9 กม. กำจัดวัชพืช ในคลองส่งน้ำระยะทาง 30 กม. สูบน้ำช่วยเหลือเกษตรกร 13,000 ไร่ และพัฒนาบ่อบาดาล 19 บ่อ

3) เช่นเดียวกับจังหวัดสิงห์บุรี คือ จังหวัดอ่างทองไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำต้นทุนเป็นของตนเอง โดยต้องอาศัยจากเขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนภูมิพล และเขื่อนเจ้าพระยา ซึ่งถ้าส่งน้ำไม่พอก็จะประสบปัญหาน้ำเพื่อการเกษตร ในการแก้ปัญหาระยะยาว จังหวัดจึงได้ขอสนับสนุนโครงการแก้มลิงลำท่าแดง โดยขุดลอกหนองน้ำ 3 แห่ง และเสริมคันดินเก็บกักน้ำยาว 23 กม. ทำประตูน้ำ 2 แห่ง ซึ่งจะทำให้สามารถเก็บกักน้ำได้ประมาณ 4.0 ล้าน ลบ.ม. ช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรได้กว่า 5,000 ไร่ เป็นเงิน 81.5 ล้านบาท

2.2 <u>การกำกับติดตาม การปฏิบัติราชการ</u>

นอกจากปัญหาภัยแล้งที่กระผมได้ไปดูแลแก้ไขแล้ว ยังได้ไปกำกับติดตามเรื่องที่เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ดังนี้

2.2.1 เรื่องปัญหาไข้หวัดนก เนื่องจากกำลังเข้าฤดูฝน จึงต้องช่วยกันเฝ้าระวังอย่าได้วางใจแม้ว่าวันนี้จะแก้ไขไปได้ระดับหนึ่งแล้วก็ตาม หากมีปัญหาขอให้รีบแจ้งผู้เกี่ยวข้องทันที

2.2.2 เรื่องปัญหายาเสพติด ได้รับทราบว่าใน 3 จังหวัดนี้ไม่มีปัญหารุนแรง แต่อย่าประมาท ขอให้จังหวัดมีมาตรการเฝ้าระวัง และติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

2.2.3 เรื่อง OTOP ซึ่งทุกจังหวัดมีสินค้าที่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนมากพอสมควรแล้ว จึงควรจะมีศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ซึ่งอาจร่วมกันหลายจังหวัดก็ได้

2.2.4 เรื่อง GFMIS จังหวัดรายงานว่า ในระยะแรกมีการจ่ายเงินล่าช้า มีปัญหาที่ Soft Ware และเจ้าหน้าที่ยังขาดความชำนาญ แต่ในขณะนี้ปัญหาได้รับการแก้ไขมีการพัฒนาดีขึ้นโดยลำดับ ซึ่งได้มอบนโยบายเพิ่มเติมด้วยว่า เรื่องนี้รัฐบาลให้ความสำคัญ และจะเป็นระบบที่ทำให้มีความโปร่งใสมากขึ้น ส่วนปัญหาในทางปฏิบัติของระยะเริ่มการใช้งานคงต้องค่อย ๆ แก้ไขไป เชื่อว่าเมื่อระบบมีความสมบูรณ์แล้ว การทำงานจะรวดเร็วขึ้นกว่าระบบเดิมมาก

2.2.5 เรื่องท่องเที่ยว เนื่องจากชัยนาท สิงห์บุรี และอ่างทอง อยู่ในเส้นทางผ่านของการเดินทางไปภาคเหนือ และตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ดังนั้น จังหวัดจึงควรหาสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้แวะเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยประชาสัมพันธ์สถานที่น่าสนใจให้ทราบอย่างกว้างขวาง เช่น วัดสาระโคดม หรือเปิดตลาดน้ำให้คนแวะพักจับจ่ายใช้สอยหรือรับประทานอาหาร เป็นต้น

3. <u>ข้อพิจารณา</u>

3.1 การดูแลแก้ปัญหาภัยแล้ง ในจังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง ตามที่รายงานไว้ในข้อ 2.1 เห็นควรรายงานคณะรัฐมนตรีทราบและให้รองนายกรัฐมนตรี (นายพินิจ จารุสมบัติ) รับไปประกอบการพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในภาพรวมต่อไป

3.2 ในส่วนของการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ที่จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง ขอรับการสนับสนุน ซึ่งจังหวัดชัยนาทเสนอไว้ 8 โครงการ งบประมาณ 1,019 ล้านบาท จังหวัดสิงห์บุรี เสนอไว้ 13 โครงการ งบประมาณ 152.64 ล้านบาท และจังหวัดอ่างทอง เสนอ 1 โครงการ งบประมาณ 81.5 ล้านบาท นั้น กระผมจะได้ส่งข้อมูลข้อเสนอของจังหวัดให้กับรองนายกรัฐมนตรี (นายพินิจ จารุสมบัติ) ซึ่งดูแลเรื่องของการบริหารจัดการระบบน้ำโดยตรง เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

3.3 ในส่วนของการกำกับติดตามการปฏิบัติราชการ ตามข้อ 2.2 เป็นการนำกราบเรียนท่านนายกรัฐมนตรีเพื่อทราบ

4. <u>ข้อเสนอ</u>

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกรุณาพิจารณา

4.1 เพื่อโปรดทราบ ข้อ 3.2 และ 3.3

4.2 เพื่อโปรดพิจารณาสั่งการให้เสนอคณะรัฐมนตรีทราบตามข้อ 3.1

(นายวิษณุ เครืองาม)
รองนายกรัฐมนตรี

พันตำรวจโท
(ทักษิณ ชินวัตร)
นายกรัฐมนตรี
๓ พ.ค. ๔๘

ทม ๑/๗
สมช.ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ 10 พ.ค. 2548 ลงมติว่า
ทราบ(เพื่อเป็นข้อมูล)

กำหนดการตรวจราชการแก้ปัญหาภัยแล้ง

ของ

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม)

จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี และอ่างทอง

วันศุกร์ที่ 22 เมษายน 2548

ณ ห้องประชุม 1 ชั้น 2 ศาลากลางจังหวัดอ่างทอง

****

เวลา 07.30 น. เดินทางออกจากกรุงเทพมหานคร

เวลา 08.30 น. ข้าราชการและผู้เข้าร่วมประชุมลงทะเบียน

เวลา 09.00 น. ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรีเดินทางถึงศาลากลางจังหวัดอ่างทอง ฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำในพื้นที่ 3 จังหวัด

* สรุปสถานการณ์น้ำพื้นที่ 3 จังหวัด (ใช้เวลา 15 นาที)
  ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 12
* ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท (ใช้เวลา 15 นาที)
* ผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรี (ใช้เวลา 15 นาที)
* ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง (ใช้เวลา 15 นาที)
* ซักถาม ปัญหา และข้อเสนอแนะ การแก้ปัญหาภัยแล้ง (ใช้เวลา 30 นาที)

เวลา 10.30 น. มอบนโยบายแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้เข้าร่วมประชุม
ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม)

เวลา 12.00 น. เดินทางกลับกรุงเทพมหานคร

****

หมายเหตุ **ข้าราชการแต่งเครื่องแบบสีกากีคอพับ**
ภาคเอกชนแต่งกายสุภาพ

รับรองวิษณุ

Power Point

สถานการณ์และแนวทางแก้ไขปัญหาภัยแล้ง จังหวัดชัยนาท

ประกอบการตรวจราชการจังหวัดชัยนาท ของ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม)

วันศุกร์ที่ 22 เมษายน 2548

ณ ศาลากลางจังหวัดอ่างทอง

คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดชัยนาท

คำอธิบาย

จังหวัดชัยนาท ขออนุญาตนำเสนอเป็นวีดิทัศน์ประกอบเสียง ประกอบด้วย 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 สถานการณ์ภัยแล้งจังหวัดชัยนาท

ส่วนที่ 2 การดำเนินการแก้ไขที่ผ่านมา

ส่วนที่ 3 แนวทางที่จะดำเนินการต่อไป

ส่วนที่ 1

สถานการณ์ภัยแล้งจังหวัดชัยนาท

คำอธิบาย

ส่วนที่ 1 สถานการณ์ภัยแล้งจังหวัดชัยนาท

พื้นที่ที่ประสบภัยแล้ง

เริ่มสถานการณ์ภัยแล้ง 15 ตค.47

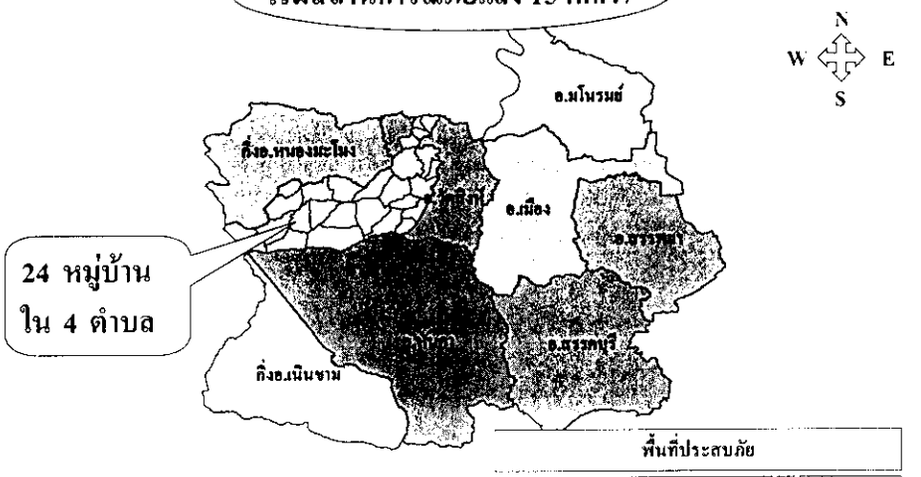

พื้นที่ประสบภัย				
อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ครัวเรือน	คน
2	4	24	1,012	2,319

คำอธิบาย

จังหวัดชัยนาท ได้เริ่มเกิดสภาวะภัยแล้งเมื่อเดือน ตุลาคม 2547 ซึ่งเกิดขึ้นในเขตอำเภอวัดสิงห์ ในพื้นที่ 24 หมู่บ้าน ใน 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลหนองบัว วังหมัน หนองขุ่น และบ่อแร่ มีผู้ได้รับความเดือดร้อน 1,012 ครัวเรือน จำนวน 2,319 คน

ณ วันที่ 15 มี.ค. มีพื้นที่ที่ประสบภัยแล้งสูงสุด

46 % ของจำนวนหมู่บ้าน **16 %** ของครัวเรือนทั้งหมด

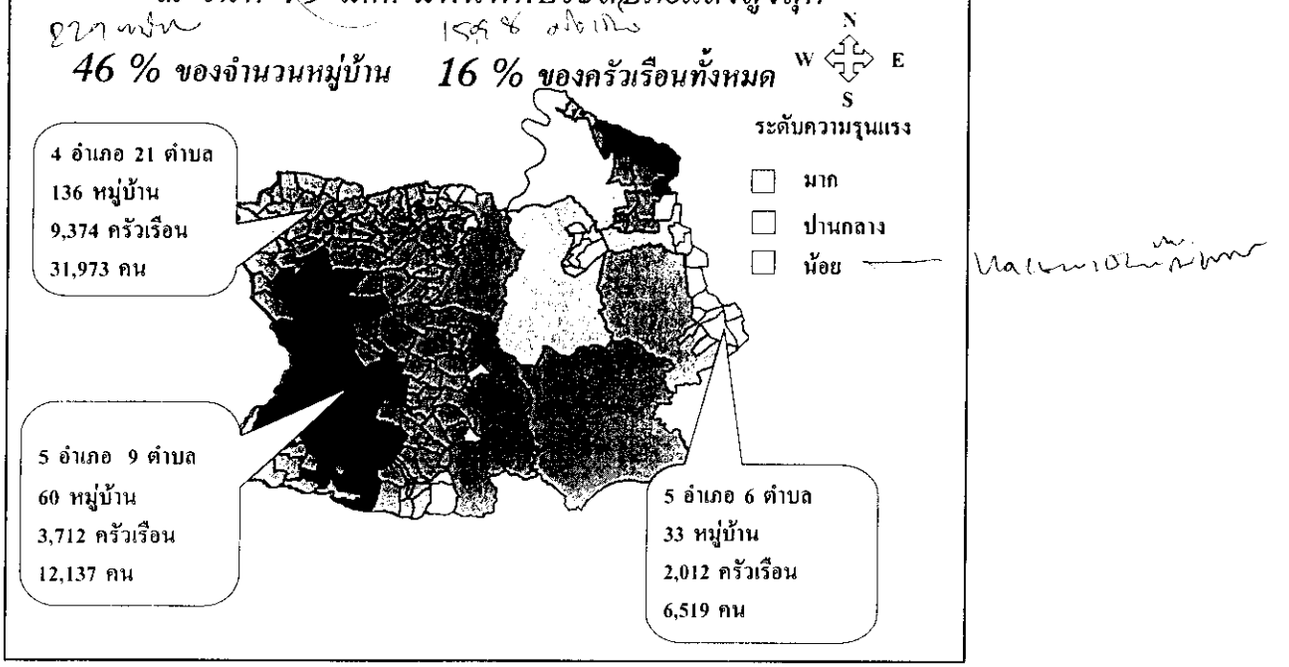

คำอธิบาย

จากการประมวลผล ณ วันที่ 15 มีนาคม พบว่า มีพื้นที่ประสบภัยแล้งสูงสุด จำนวน 229 หมู่บ้าน คิดเป็น 46 % 15,098 ครัวเรือน คิดเป็น 16 % โดยมีระดับความรุนแรงแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับรุนแรง ขาดแคลนทั้งน้ำอุปโภคบริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ดอนของอำเภอวัดสิงห์ หันคา กิ่งอำเภอหนองมะโมง กิ่งอำเภอเนินขาม และตำบลไร่พัฒนา อำเภอมโนรมย์

ระดับปานกลาง ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคเล็กน้อย และขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร จะเกิดขึ้นในพื้นที่ดอนของอำเภอวัดสิงห์ หันคา กิ่งอำเภอหนองมะโมง กิ่งอำเภอเนินขาม

ระดับน้อย จะขาดแคลนเฉพาะน้ำเพื่อการเกษตร บริเวณปลายคลองส่งน้ำในเขตพื้นที่รับน้ำชลประทาน

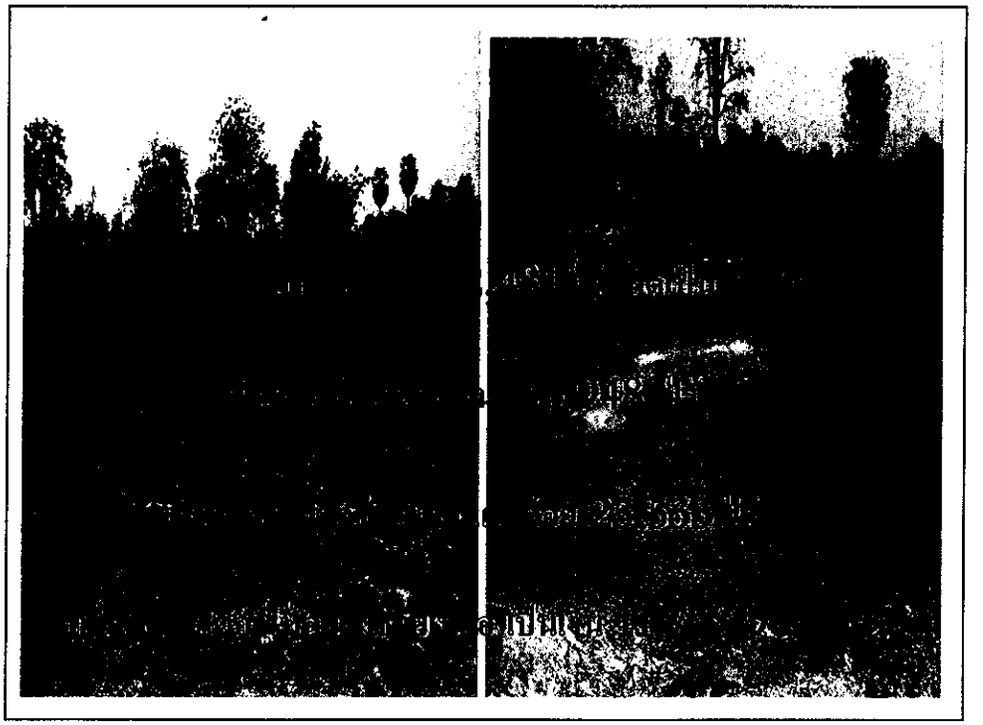

คำอธิบาย

พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย รวม 72,481 ไร่ คิดเป็น 6 % แบ่งเป็นพื้นที่นาข้าวในที่ดอน 46,948 ไร่ ส่วนที่เหลือจำนวน 25,533 ไร่ เป็นพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพด และอ้อย คิดเป็นความเสียหายที่ผ่านการประชาคมที่ทางราชการต้องให้ความช่วยเหลือ เป็นเงิน 11,748,964 บาท

ส่วนที่ 2

การแก้ไขปัญหาภัยแล้งของจังหวัดชัยนาท

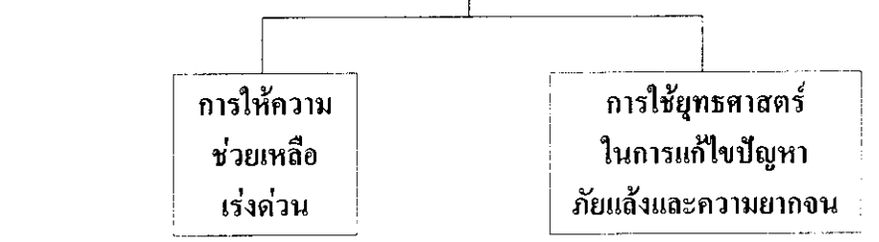

คำอธิบาย

ส่วนที่ 2 การแก้ไขปัญหาภัยแล้งของจังหวัดชัยนาท
เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาให้กับราษฎรที่ได้รับความเสียหาย จังหวัดได้ดำเนินการ เป็น 2 ส่วน คือ การให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ควบคู่ไปกับการใช้ยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งและความยากจน

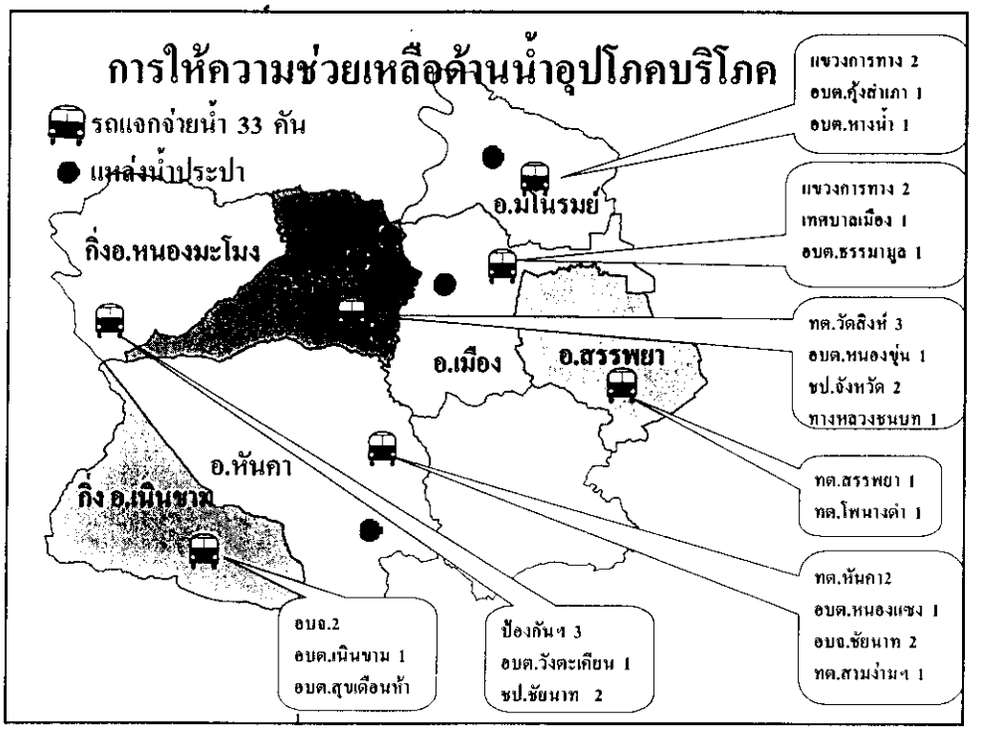

คำอธิบาย

การให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน

ด้านน้ำอุปโภคบริโภค ได้กำหนดให้มีการบริหารจัดการ โดยแบ่งพื้นที่ในการให้ความช่วยเหลือออกเป็น 7 เขต และกำหนดเจ้าภาพตามเขต สำหรับผู้ปฏิบัติงาน เป็นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น

ยานพาหนะ 33 คัน

ปริมาณน้ำ 15,726,000 ลิตร

เป่าล้างบ่อบาดาล 120 บ่อ

ซ่อมแซมบ่อบาดาล 81 แห่ง

เจาะบ่อบาดาล 7 บ่อ

ก่อสร้างจุดจ่ายน้ำ 12 แห่ง

คำอธิบาย

โดยคิดเป็นยานพาหนะ 33 คัน ปริมาณน้ำ 15,726,000 ลิตร นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการ เป่าล้างบ่อบาดาล 120 บ่อ ซ่อมแซมบ่อบาดาล 81 แห่ง เจาะบ่อบาดาล 7 บ่อ ก่อสร้างจุดจ่ายน้ำ 12 แห่ง

การช่วยเหลือน้ำด้านการเกษตร

เครื่องสูบน้ำ 8-12 นิ้ว
36 เครื่อง
น้ำ 2.4 ล้านลูกบาศก์เมตร

พื้นที่การเกษตรที่ได้รับความช่วยเหลือ

(1) นาข้าว จำนวน 99,406 ไร่

(2) พืชสวน (ส้มโอ) จำนวน 600 ไร่

<u>คำอธิบาย</u>

ด้านการเกษตร ได้ตั้งเครื่องสูบน้ำ จำนวน 36 เครื่อง สูบน้ำวันละ 7 ชั่วโมง แจกจ่ายไปตามคลองส่งน้ำที่มีพื้นที่ติดกับแนวเขตชลประทาน คิดเป็นปริมาณน้ำ 2.4 ล้านลูกบาศก์เมตร ครอบคลุมพื้นที่ 99,046 ไร่ ให้พ้นขีดความเสียหาย

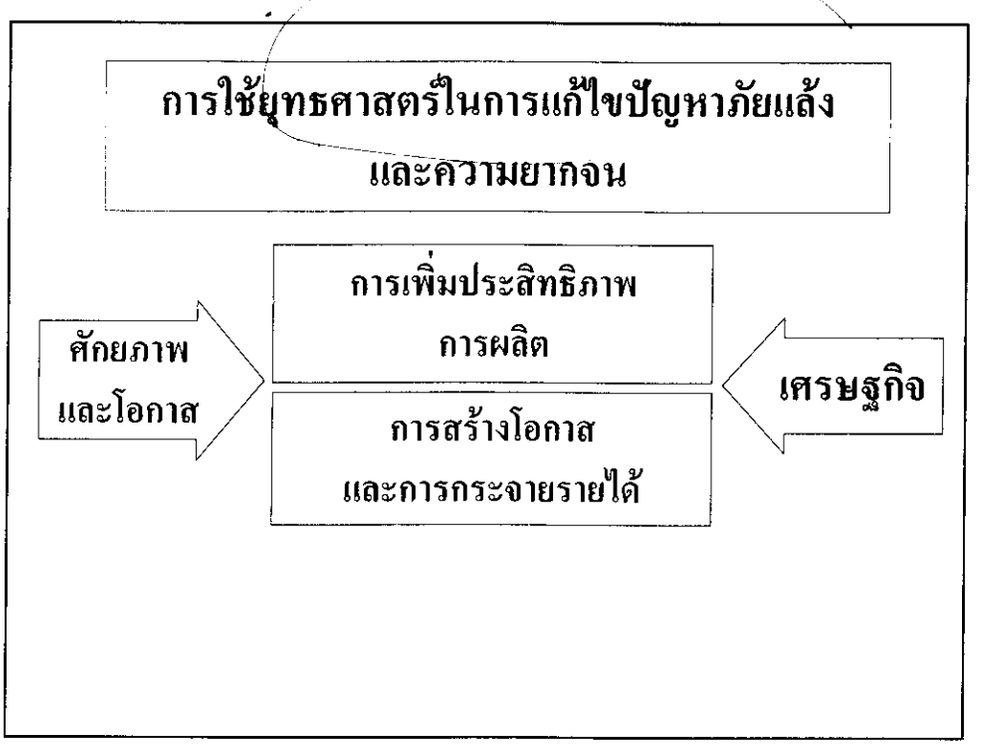

คำอธิบาย

จังหวัดชัยนาทได้กำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง และความยากจน ควบคู่กันไป ตั้งแต่ปี 2544 โดยมองว่า น้ำเป็นปัจจัยภาคการผลิตการเกษตรที่สำคัญ เมื่อมีน้ำที่ไหนก็จะมีการพัฒนาที่นั่น อันเป็นการสร้างศักยภาพและโอกาสให้กับประชาชน ให้พ้นจากความยากจน โดยมีกลยุทธ์รวม 2 กลยุทธ์ ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และ การสร้างโอกาสและการกระจายรายได้

การทำนาข้าวใช้น้ำ 1,200 ลูกบาศก์เมตร/ไร่ /ฤดูกาลผลิต

คำอธิบาย

โดยในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ได้มีการดำเนินการแยกเป็นพื้นที่ลุ่ม และพื้นที่ดอน โดยในที่ลุ่ม เกษตรกรใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ในการทำนา ประมาณ 7 แสนไร่ ทั้งนี้เกษตรกรจะทำนาอย่างต่อเนื่อง และไม่พร้อมกัน เป็นการใช้น้ำอย่างฟุ่มเฟือย ไม่มีขีดจำกัด โดยทฤษฎีแล้ว ในการทำนาแต่ละฤดูจะใช้ปริมาณน้ำ 840 ล้านลูกบาศก์เมตร แต่ในความเป็นจริงมีการระบายน้ำเพื่อการเกษตรต่อฤดูกาลมากถึง 1,108 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งมากกว่าความต้องการใช้จริง 268 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็น 32 %

คำอธิบาย

ดังนั้น จังหวัดชัยนาทจึงได้ริเริ่มทำนาแปลงรวมขนาดใหญ่ โดยพร้อมเพรียงกัน ในปี 2547 เริ่มต้นที่ตำบลตลุก ตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จำนวน 10,000 ไร่ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 478 ครัวเรือน ที่ตกลงทำนาโดยพร้อมเพรียงกัน ทำให้เกิดการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพระดับหนึ่ง และยังได้ดำเนินการต่อเนื่องมาในปี 2548 ทั้งนี้ ในปีต่อไปจังหวัดจะได้ใช้ความพยายามขยายให้ครอบคลุมในเขตพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น

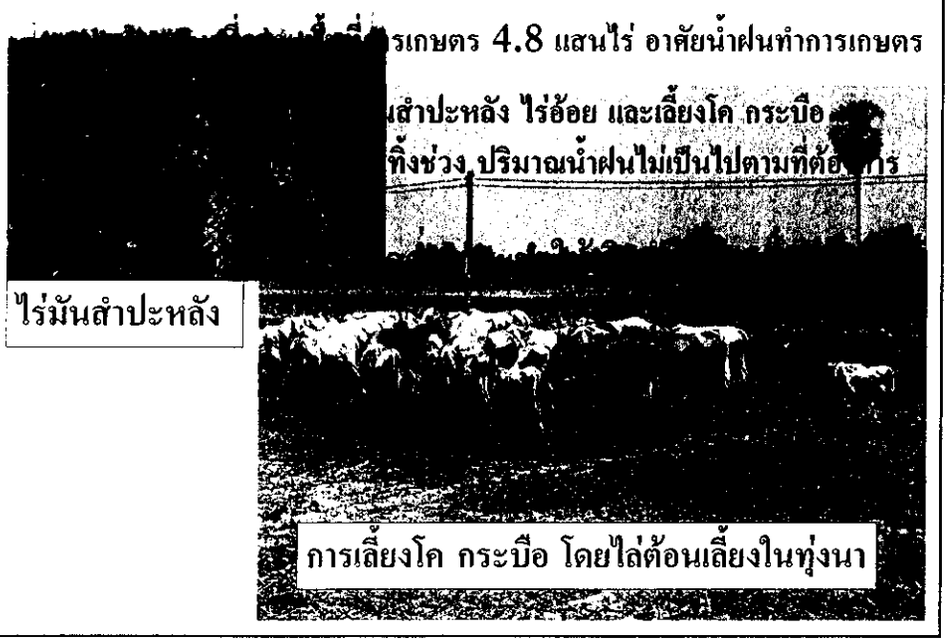

คำอธิบาย

ในที่ดอน ซึ่งมีพื้นที่การเกษตร 4.8 แสนไร่ เกษตรกรทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝน ส่วนใหญ่เป็นการทำนา ไร่มันสำปะหลัง ไร่อ้อย และเลี้ยงโค กระบือ มักเกิดปัญหาเป็นประจำ เนื่องจากภาวะฝนทิ้งช่วง หรือปริมาณน้ำฝนไม่เป็นไปตามที่ต้องการ ทำให้ผลผลิตตกต่ำ และทำให้เกิดปัญหาความยากจนตามมา

คำอธิบาย

จังหวัดจึงได้ริเริ่มการแก้ปัญหาที่ให้เกษตรกรพึ่งพิงธรรมชาติให้น้อยลง และปรับสภาพภูมิประเทศให้เอื้อต่อการทำเกษตรที่ใช้น้ำน้อย โดยมีหลักการตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้วยการขุดสระเก็บกักน้ำ 10 % ของพื้นที่เพาะปลูก

คำอธิบาย

ขณะเดียวกันได้ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนผลผลิตทางการเกษตรที่ใช้น้ำน้อย แทนการปลูกข้าวนาปี ซึ่งใช้น้ำถึง 1,200 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ และให้ผลตอบแทนเพียง 850 บาทต่อไร่ต่อปี เป็นเหตุให้เกษตรกรยังยากจนอยู่

คำอธิบาย

ดังนั้น ตั้งแต่ปี 2545 จังหวัดจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมให้เกษตรกรมาปลูกหญ้า ซึ่งใช้น้ำเพียง 600 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ คิดเป็นครึ่งหนึ่งของการปลูกข้าว ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกหญ้าจำหน่ายแทนการปลูกข้าว 1,657 ไร่

คำอธิบาย

สามารถสร้างผลตอบแทนให้แก่เกษตรกรถึง 4,000 บาทต่อไร่ต่อปี มากกว่าการทำนาข้าว 4 เท่า

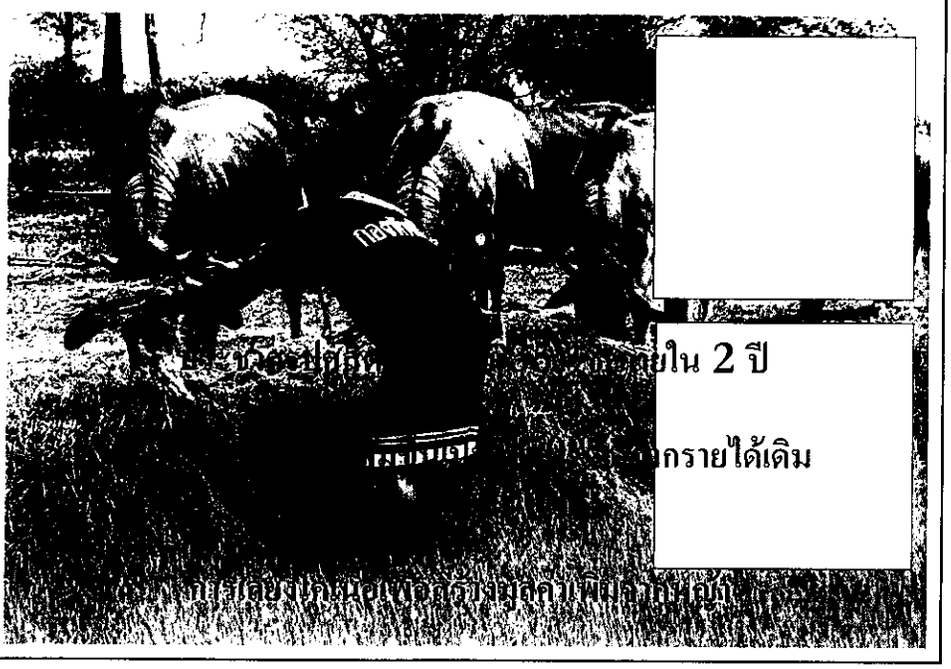

ใน 2 ปี

กรายได้เดิม

คำอธิบาย

ขณะเดียวกันได้ใช้กลยุทธ์การสร้างมูลค่าเพิ่มจากหญ้าเปลี่ยนเป็นเนื้อโค กระบือ แพะ ซึ่งมีอัตราการขายต่อกิโลกรัมสูงกว่า โดยส่งเสริมให้มีการเลี้ยงโค กระบือ แพะ ที่ได้มาตรฐาน ผลปรากฏว่ามีประชากรปศุสัตว์เพิ่มขึ้น 35 % ภายในเวลา 2 ปี ซึ่งผลการประเมินของ กพร. และ TRIS ปรากฏว่าเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 150 % จากรายได้เดิม นอกจากนี้ยังส่งผลให้พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมดังกล่าวไม่มีการขอรับการช่วยเหลือจากผลกระทบของภัยแล้ง

ส่วนที่ 3

แนวทางที่จะดำเนินการต่อไป

คำอธิบาย

ส่วนที่ 3 แนวทางที่จะดำเนินการต่อไป

แนวทางที่จะดำเนินการต่อไป

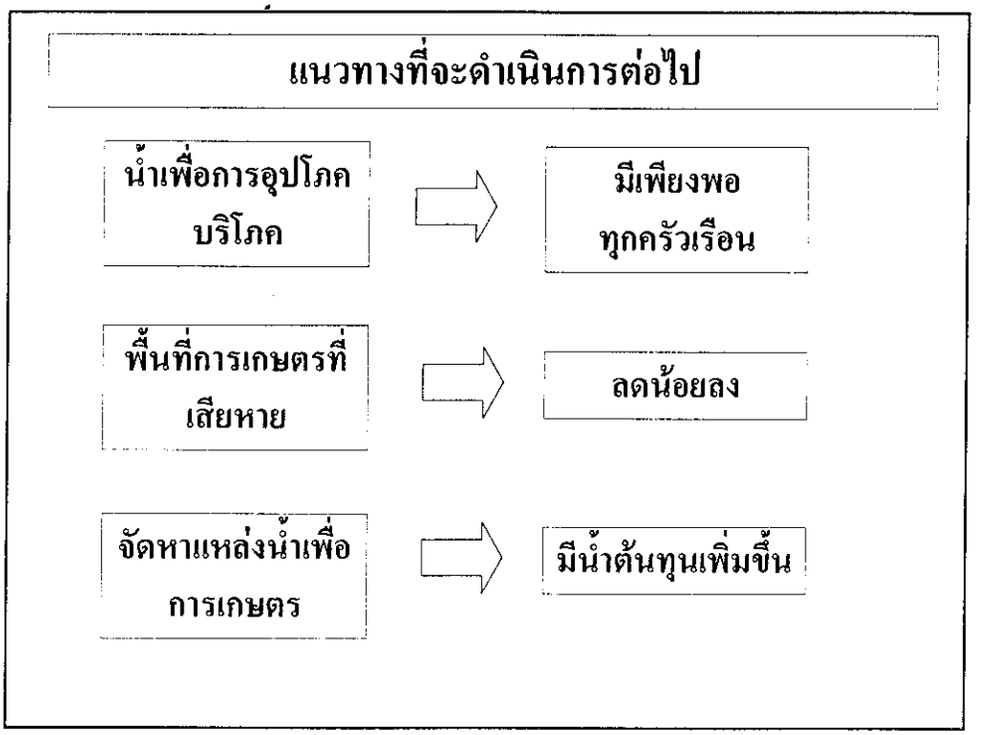

คำอธิบาย

จากปัญหาที่ประสบภัยแล้งในปีนี้ มีครัวเรือนที่ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค จำนวน 16,635 ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรเสียหาย 72,481 ไร่ ดังนั้น จังหวัดจึงได้กำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน ด้วยการสร้างหลักประกันให้มีน้ำอุปโภคบริโภคทุกครัวเรือน ลดการเสียหายจากพื้นที่การเกษตร และมีน้ำต้นทุนเพิ่มขึ้น

16,635 ครัวเรือน

กำหนดเป็นตัวชี้วัดของ อบต. ต้องมีน้ำบริโภคภายในปี 2549 - 2550

คำอธิบาย

ในส่วนของน้ำอุปโภคบริโภคของครัวเรือนที่ยังขาดแคลน ภายในปี 2549 - 2550 ทุกครัวเรือนจะมีน้ำบริโภคครบตามเกณฑ์มาตรฐาน จปฐ. โดยมอบหมายให้เป็นภารกิจตามตัวชี้วัดของ อบต. ทุกแห่ง

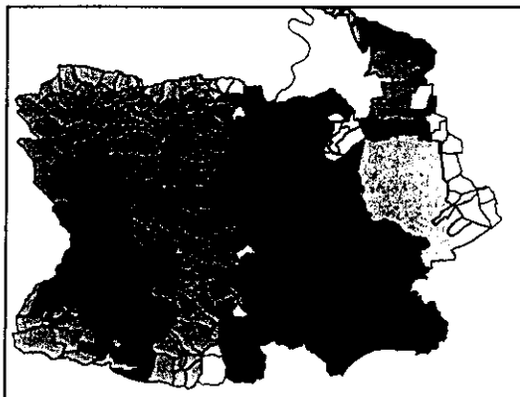

พื้นที่การเกษตรที่ประสบภัยแล้ง 72,481 ไร่

คำอธิบาย

ด้านพื้นที่เกษตรที่เสียหาย จำนวน 72,481 ไร่ ได้กำหนดแนวทางแก้ไขโดยจัดทำ Mapping พื้นที่

พื้นที่ส่งเสริมการเปลี่ยนผลผลิตที่ใช้น้ำมาก
มาเป็นผลผลิตที่ใช้น้ำน้อย

พื้นที่การเกษตรที่ประสบภัยแล้ง 72,481 ไร่

คำอธิบาย

และจัดทำฐานข้อมูลครัวเรือนเพื่อประโยชน์การบริหารจัดการและการวางแผน พร้อมทั้งกำหนดให้เป็นพื้นที่ที่มีการส่งเสริมให้เปลี่ยนผลผลิตที่ใช้น้ำมากมาเป็นผลผลิตที่ใช้น้ำน้อยในช่วงที่คาดการณ์ว่าจะประสบกับภาวะภัยแล้ง เช่น การปลูกหญ้า การเลี้ยงโคและแพะ ที่ยังมีโอกาสทางการตลาดอยู่ โดยที่ผ่านมาได้เริ่มดำเนินการไปบ้างแล้วในบางพื้นที่ของตำบลไร่พัฒนา ตำบลวังตะเคียน ตำบลกะบกเตี้ย

บ่อบาดาล 9,617 บ่อ มีปัญหาอุดตันประมาณ 3,000 บ่อ

คำอธิบาย

ในส่วนของการปรับปรุงบ่อบาดาล ซึ่งมีทั้งหมด ประมาณ 9,617 บ่อ มีปัญหาอุดตัน 3,000 บ่อ ในเขตพื้นที่แห้งแล้ง ปัญหาที่ประสบคือ หน่วยบริการภาครัฐที่มีหน้าที่ในการเป่าบ่อ คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล มีขีดความสามารถไม่เพียงพอ รวมทั้งภาคเอกชนมีจำนวนน้อยราย ที่ผ่านมาไม่สามารถหาผู้มาเป่าล้างบ่อได้ทัน ดังนั้น จังหวัดชัยนาทจึงมีแนวทางให้ อบต. รวมตัวเป็นสหการ เพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

แผนงานขุดลอกหนอง,คลอง,บึงในเขตจังหวัดชัยนาท

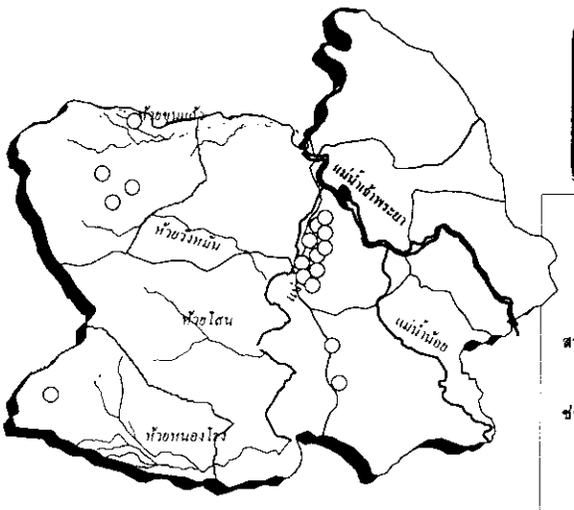

โครงการขุดลอกหนอง,คลอง,บึง ในเขตจังหวัดชัยนาท รวม 17 โครงการ

สามารถเพิ่มปริมาณกักเก็บน้ำได้ 4.7 ล้าน ลบ.ม.

ช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 4,000 ไร่

งบประมาณ 51,150,000 บาท

ผลประโยชน์ที่ได้รับ 28 ล้านบาท / ปี

คำอธิบาย

สำหรับการเพิ่มน้ำต้นทุน ทำโดยการปรับปรุงแหล่งน้ำเดิม และจัดหาแหล่งน้ำใหม่ ซึ่งแหล่งน้ำเดิมได้วางแผนที่จะขุดลอกกูคลอง หนอง บึง และเป้าล้างท่อ โดยมีโครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ จำนวน 17 โครงการ งบประมาณ 51.15 ล้านบาท เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำเก็บกักในหนองน้ำและคลองธรรมชาติ ประมาณ 4.7 ล้านลูกบาศก์เมตร สำหรับใช้เพาะปลูกในฤดูแล้ง ประมาณ 4,000 ไร่ ซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้จากผลิตผลทางการเกษตรประมาณ 28 ล้านบาทต่อปี

แผนงานขุดลอกอ่างเก็บน้ำ ในเขตจังหวัดชัยนาท

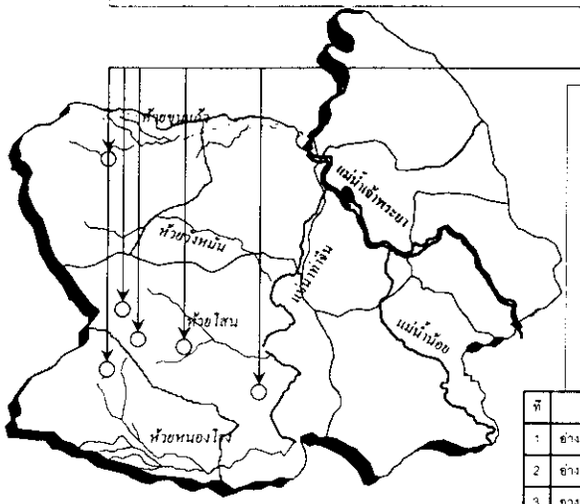

โครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำ

ในเขตจังหวัดชัยนาท

รวม 6 โครงการ

เพิ่มปริมาณกักเก็บน้ำได้ 0.7 ล้าน ลบ.ม.

ช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 700 ไร่

งบประมาณ 17 ล้านบาท

ผลประโยชน์ที่ได้รับ 3.2 ลบ. / ปี

ที่	รายการงาน	ตำบล	อำเภอ
1	อ่างเก็บน้ำสระ 100 ไร่	วังตะเคียน	กิ่ง อ.หนองมะโมง
2	อ่างเก็บน้ำชัฏปลาไหล	กะบกเตี้ย	กิ่ง อ.เนินขาม
3	อ่างเก็บน้ำบ้านรางตู	โพรงกระบุง	หันคา
4	อ่างเก็บน้ำบ้านเขาพระ	โพรงกระบุง	หันคา
5	อ่างเก็บน้ำรังเสือนหัก	โพรงกระบุง	หันคา
6	อ่างเก็บน้ำบึงกระจับด้วน	หันคา	หันคา

คำอธิบาย

นอกจากนี้ยังมีโครงการสำคัญ คือ โครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำ 6 แห่ง งบประมาณ 17 ล้านบาท ซึ่งจะเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำได้ประมาณ 7 แสนลูกบาศก์เมตร และสามารถส่งน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 700 ไร่ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้จากผลผลิตการเกษตร ประมาณ 3.2 ล้านบาทต่อปี

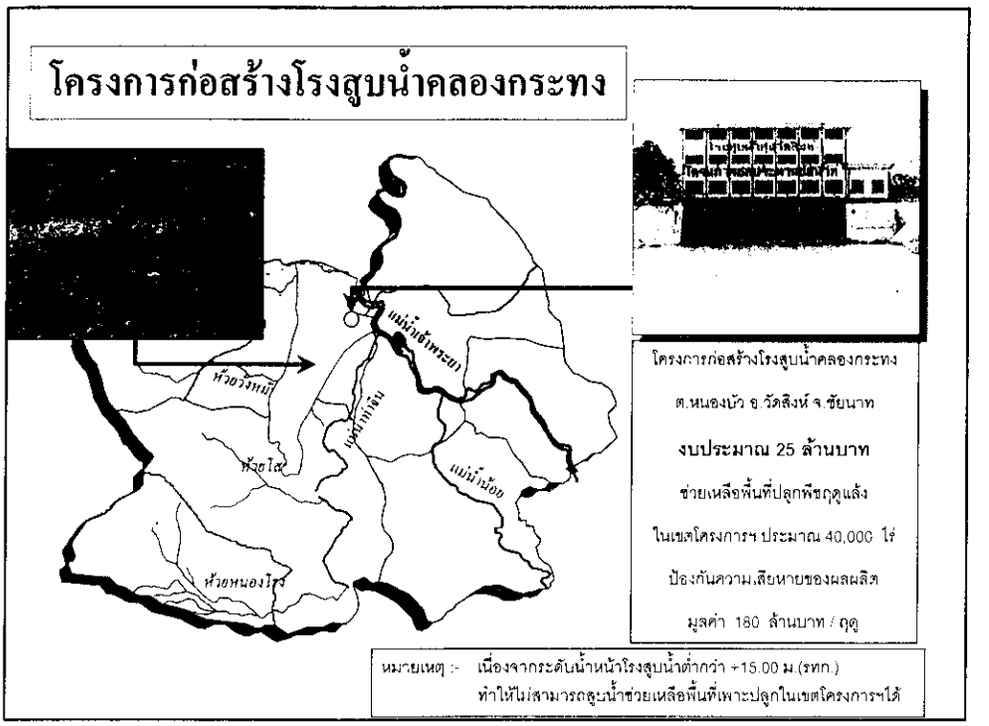

คำอธิบาย

และได้วางแผนที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการสูบน้ำ โดยจัดทำโครงการก่อสร้างโรงสูบน้ำคลองกระทง ตำบลหนองบัว อำเภอวัดสิงห์ งบประมาณ 25 ล้านบาท เพื่อช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ในเขตโครงการสูบน้ำทุ่งวัดสิงห์ ประมาณ 40,000 ไร่ เพื่อป้องกันความเสียหายของผลผลิต เป็นมูลค่าประมาณ 180 ล้านบาทต่อฤดู

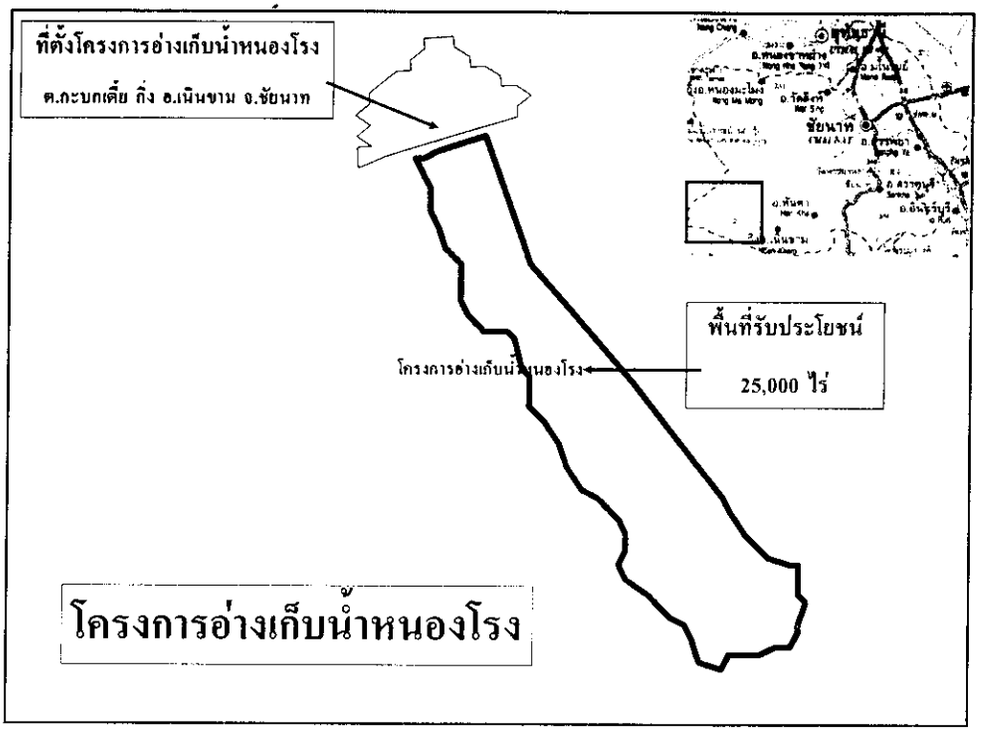

คำอธิบาย

โครงการอ่างเก็บน้ำหนองโรง ความจุ 20 ล้าน ลบ.ม. ที่ตำบลกะบกเตี้ย กิ่งอำเภอเนินขาม งบประมาณ 700 ล้านบาท พื้นที่รับประโยชน์ 25,000 ไร่ รวมทั้งยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอเนินขาม ซึ่งเป็นพื้นที่ยากจนและแล้งซ้ำซาก

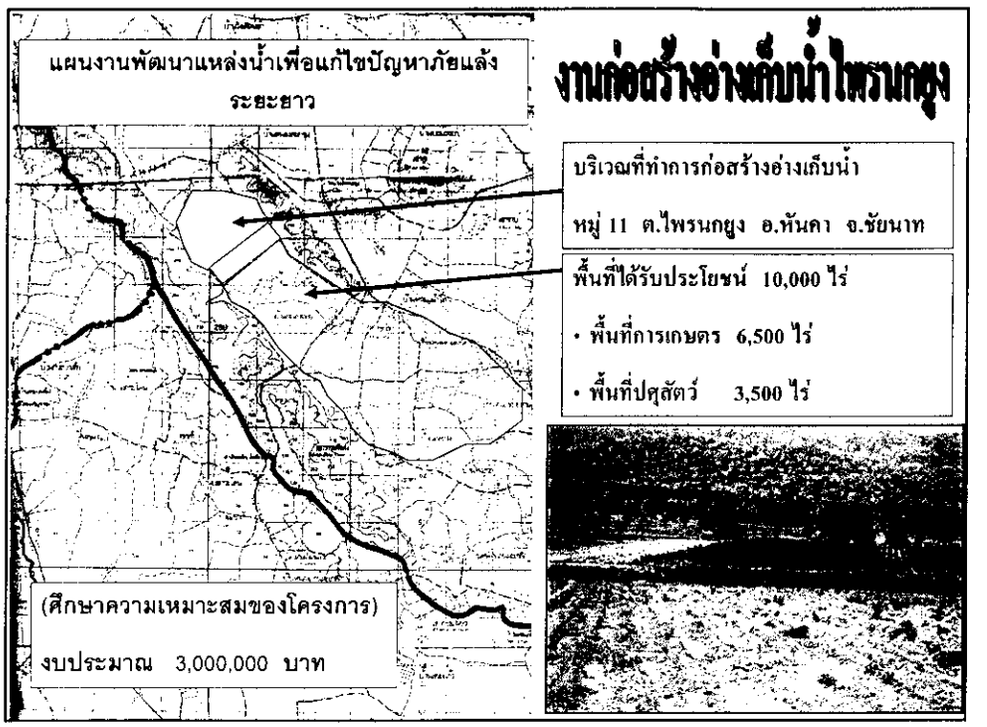

คำอธิบาย

โครงการศึกษาความเหมาะสมอ่างเก็บน้ำไพรนกยูง ตำบลไพรนกยูง อำเภอหันคา งบประมาณ 3 ล้านบาท

คำอธิบาย

และอ่างเก็บน้ำบ้านน้ำพุ ตำบลสะพานหิน กิ่งอำเภอหนองมะโมง งบประมาณ 3 ล้านบาท เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวไม่มีแหล่งน้ำต้นทุนสำหรับทำการเกษตร หากผลการศึกษามีความเป็นไปได้จะก่อให้เกิดพื้นที่การเกษตรใหม่ รวมสองโครงการ จำนวน 10,500 ไร่ รวมทั้งเกษตรกรในพื้นที่ รวม 3,029 ครัวเรือน จะพ้นจากความยากจนและภัยพิบัติจากความแห้งแล้ง

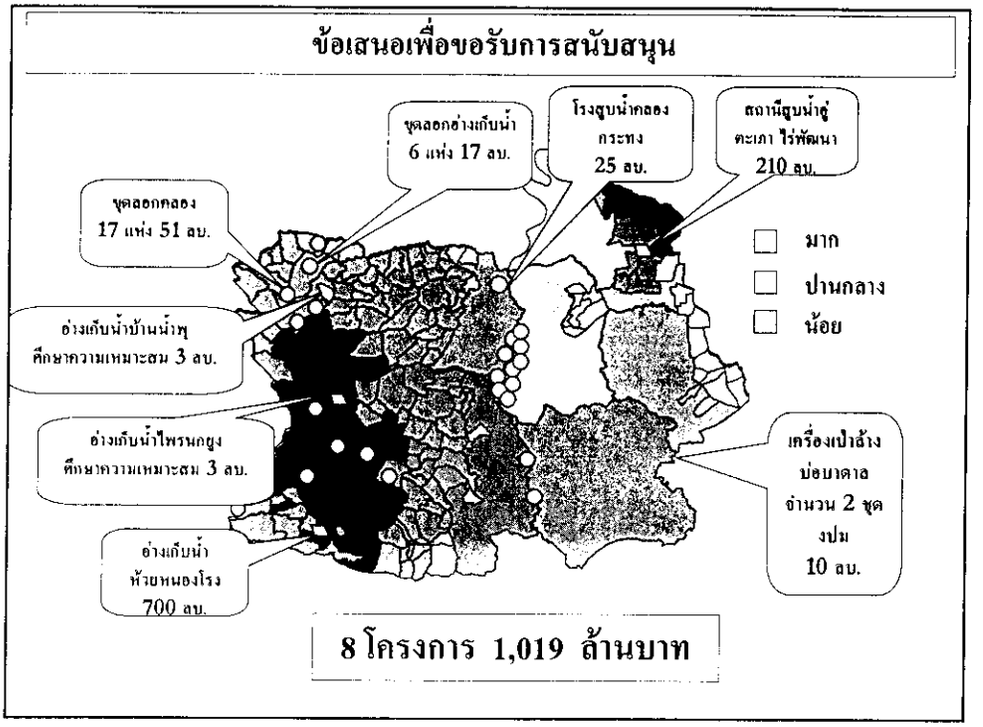

คำอธิบาย

จังหวัดชัยนาทขอรับการสนับสนุนเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ดังนี้

1. เครื่องเป่าล้างบ่อบาดาล จำนวน 2 ชุด งบประมาณ 10 ล้านบาท (มีจำนวน 3,000 บ่อในพื้นที่ที่มีปัญหาภัยแล้ง แต่ละชุดสามารถเป่าล้างบ่อได้ 300 บ่อต่อเดือน)
2. ขุดลอกหนองน้ำ และคลองชลประทาน งบประมาณ 51 ล้านบาท (สามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มอีกประมาณ 4.7 ล้านลูกบาศก์เมตร ช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัยแล้งได้เพิ่มประมาณ 4,000 ไร่)
3. ขุดลอกอ่างเก็บน้ำ จำนวน 6 แห่ง งบประมาณ 17 ล้านบาท (สามารถกักเก็บน้ำได้เพิ่มขึ้น 0.7 ล้านลูกบาศก์เมตร ช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัยแล้งได้เพิ่มประมาณ 700 ไร่
4. ก่อสร้างโรงสูบน้ำคลองกระทุง งบประมาณ 25 ล้านบาท (เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสูบน้ำในฤดูแล้ง จะสามารถช่วยเหลือพื้นที่นา ในฤดูนาปรังได้ประมาณ 40,000 ไร่)
5. ศึกษาความเหมาะสมของโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำไพรนกยูง ตำบลไพรนกยูง อำเภอหันคา งบประมาณ 3 ล้านบาท (ให้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตร 10,000 ไร่)
6. ศึกษาความเหมาะสมของโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำบ้านน้ำพุ ตำบลสะพานหิน กิ่งอำเภอหนองมะโมง งบประมาณ 3 ล้านบาท (ให้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตร 6,000 ไร่)
7. ก่อสร้างสถานีสูบน้ำไร่พัฒนา-คู่ตะเภา อำเภอมโนรมย์ งบประมาณ 210 ล้านบาท (ก่อให้เกิดพื้นที่ชลประทานใหม่ 8,000 ไร่) (รอผลการศึกษา ซึ่งได้รับงบประมาณแล้ว จำนวน 5 ล้านบาท)
8. ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำหนองโรง งบประมาณ 700 ล้านบาท จะทำให้มีพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น 25,000 ไร่

รวมทั้งสิ้น จำนวน 8 โครงการ เป็นเงิน 1,019 ล้านบาท

โครงการต่างๆ ที่จังหวัดชัยนาทเสนอขอรับการสนับสนุน สามารถบรรเทาปัญหาภัยแล้ง และเพิ่มพื้นที่ชลประทานเพื่อการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จบการนำเสนอ